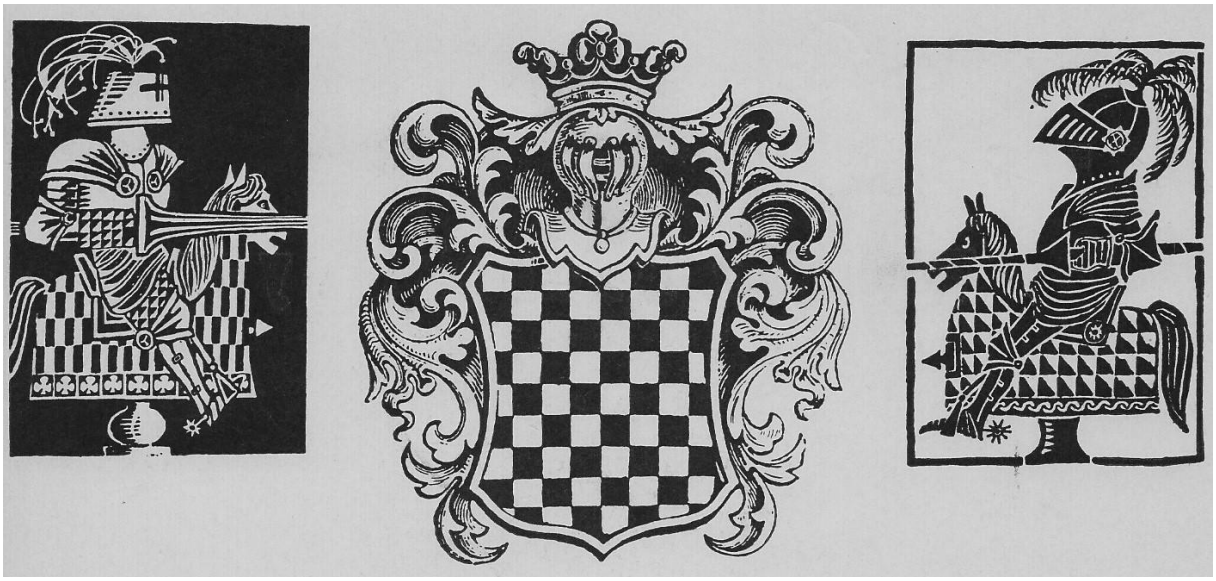
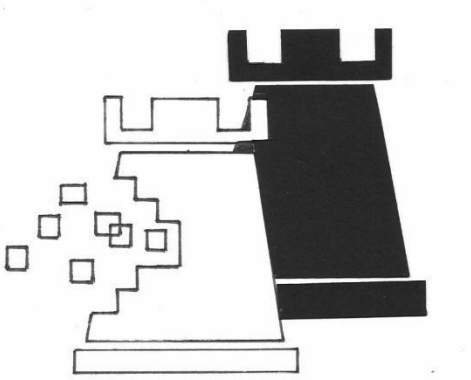

Schaak-Schild-Digitaal

Contact en Informatie

Schaakkring Boris Spassky Schilde

NR. 4 – Maart 2022

INHOUDSTAFEL

Daar is de lente … eindelijk een nieuw begin?

FOPS

Probleemrubriek

Baron Gaston

Herinneringen aan de Internationale Jeugdschaaktoernooien

Eerste Zet

Tata Steel Challengers (15/01 – 30/01)

Bakfiets

Tekening: Walter

Daar is de lente … eindelijk een nieuw begin?

De huidige uitzonderlijke vreemde situatie is zowat 2 jaar geleden begonnen en gooide ons gewone leven fameus overhoop. Uiteraard had dit ook ernstige gevolgen voor het schaakleven! Dit noopt ons tot enige reflectie in verband met onze club en dit tijdschriftje…

Momenteel is de coronabarometer overgeschakeld van rood naar oranje. Dat brengt versoepelingen mee in de horeca: het sluitingsuur verdwijnt en we kunnen weer terecht in onze vertrouwde Baron Gaston.

Bij de Oude Romeinen begon het nieuwe jaar op 1 maart. Pas in 153 n.C. werd dat verschoven naar 1 januari. Vandaar dat september, oktober, november en december verwijzen naar de 7de, 8ste, 9de en 10de maand. Een stukje geschiedenis om maar te kunnen zeggen dat begin maart een mooi begin is van een nieuw schaakjaar.

We kunnen eindelijk de draad van ons clubkampioenschap en het Hendrik Baelentoernooi weer opnemen!

Wat ons digitale tijdschriftje betreft… We willen en kunnen zeker niet concurreren met het uitmuntende "Vlaanderen Schaakt Digitaal". Wat Jan Gooris daar telkens presteert is bijzonder knap en lovenswaardig. Dat hij van een veertiendaagse uitgave overschakelt naar een maandelijkse begrijp ik volledig! Begin er maar eens aan…

"Schaakschild Digitaal" vertrekt natuurlijk vanuit een heel andere insteek: de bedoeling was en blijft een leesbaar tijdschrift(je), of noem het een "nieuwsbrief", what's in a name? Hierbij gaat het vooral over het clubleven van BSS en zijn leden, zowel vroeger als nu. Maar ja, hoe kan je iets zinnig zeggen over het huidige clubleven als dat stil lag wegens corona? En altijd maar weer teruggrijpen naar het verleden gaat op de duur misschien ook vervelen.

Dit is intussen aflevering 4, waar we verder gaan uitkomen zien we wel.

Zoals ik in een vorige aflevering al schreef: "Schaakschild Digitaal" is een zaak van en voor de leden van BSS. Dus, wie een idee heeft, of iets wil melden, of een persoonlijke ervaring kwijt wil i.v.m schaken, stuur het a.u.b. door. Wat mij bijvoorbeeld benieuwd maakt is hoe onze leden het schaken beleefden in coronatijden. Neem de pen ter hand, of liever: kruip achter je toetsenbord en laat het ons weten. Ook wie nog oude foto's heeft liggen die met schaken te maken hebben, scan ze in of fotografeer ze en verzend ze, dat is altijd leuk om ook aan anderen te laten zien.

Lucas

FOPS

Probleemoploswedstrijden hebben in het schaken altijd bestaan, maar de FOPS (foefkes-oploswedstrijd) was wel vrij uniek in de schaakwereld! Ignace Vandemeulebroucke heeft er ons vele jaren een onvergetelijke avond mee bezorgd. Op zo'n avond werd er heel wat gepalaverd en gezucht en soms gevloekt. Na afloop lagen er voor de eerste drie een gouden, een zilveren en een bronzen … FOPSpeen klaar!

Ignace zocht voor de Fops "grensgevallen" van het schaakspel bijeen. Hierbij zette hij met allerhande "foefkes" de deelnemers regelmatig op het verkeerde been. Om diegenen onder jullie die het niet konden meebeleven een idee te geven, volgt hier de integrale 25ste Fops van 2009! Voor wie er toen bij was: werk jullie er nog maar eens door.

Ideaal om rustig (of knarsetandend) een regenachtige avond mee te vullen …

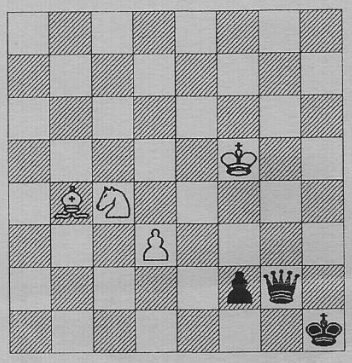

Op een FOPS-avond was het demonstratiebord het favoriete werkinstrument van Ignace! Bij gebrek aan foto's van de FOPS, zijn dit foto's van een schaakkamp…

Lucas

25° FOPS

dinsdag, 31 maart 2009

2+3 Sh≠10

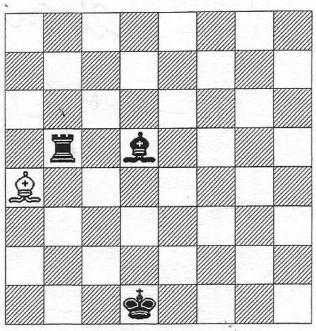
Ter opvulling van wacht- en vrije tijden.
Oplossingen "in de zak" op het ogenblik dat de uitslag van de FOPS bekend gemaakt wordt.
Tussen de goede oplossingen wordt een extraprijs verloot.
Zwart speelt 10 zetten na mekaar en maakt het daardoor mogelijk dat wit mat geeft in één zet.

Opgaven-mapje

Opgaven mogen slechts één tegelijk, in volgorde 1-2-3 enz., telkens na startsignaal, uit dit mapje gehaald worden.
Overtreders worden publiekelijk, streng en lijfelijk gestraft, ondermeer door de "tik met de bic".

OPGAVE 1

Quo vadis Rex?

1(2)+3 Zie tekst.

De witte koning heeft een stapje in de wereld gezet en wil na zijn terugkeer zijn plaats op het bord weer innemen. Maar hij weet niet meer waar dat juist is. Gelukkig weet de T.L. dit:

Zwart is aan zet

en de vraag is nu dubbel:

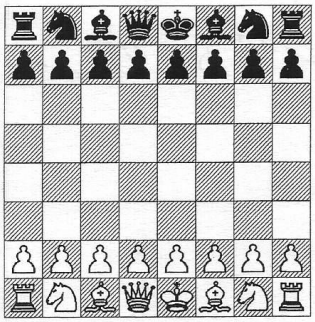
a) Waar moet de witte koning nu staan? Kan dat ook elders?

b) geef in lange notatie: de volledige laatste zet van wit, de volledige zet van zwart daarvoor, en de volledige witte zet dààrvoor.

Bedenktijd: 10' Punten: a) 4 p. – b) 2+2+2 p.

OPGAVE 2

Narrenmat

16+16 Serie h≠ in ♟

Je kent uiteraard het Narrenmat, eigenlijk een soort zelfmat in 2 vanuit de PAS. Dat gaat als volgt: 1. f3 (f4) e5 (e6); 2.g4 ♕h4≠. Dit Narren- of Gekkenmat moet je op het bord krijgen, mits:

a) Wit speelt een reeks van ♟ zetten (geen enkele slagzet!) na elkaar, waarna Zwart met **één slagzet** mat geeft in één zet. Zwart mag dus maar één zet doen: een slagzet, die tegelijk mat biedt.

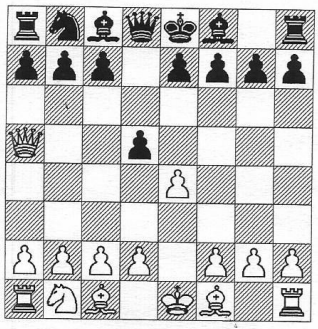
b) In de loop van de zettenreeks mag Wit zichzelf niet in schaak brengen, noch mag hij Zwart schaak bieden. Op zo'n schaak moet zwart antwoorden en vermits hij maar één zet heeft...

Geef de kortst mogelijke witte zettenreeks en de zwarte matzet.

Bedenktijd: 10' Puntentoekenning: ngl. aantal en zetten.

OPGAVE 3

Doldrieste Opening

15+15 KBP

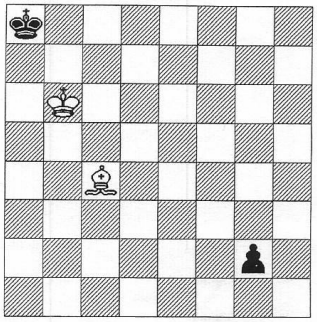
In deze partij zijn de heren De Witte en Swarts aan de slag. Veel theorie hebben de heren niet geslikt en het optekenen van de zetten hoorde er evenmin bij! Een inderhaast bijgeroepen wedstrijdleider hoort enkel maar dat wit zes zetten, zwart vijf zetten gedaan heeft en dat de heren toen aan de toog gingen staan om de verhitte gemoederen enige frisse drank en wat rust te gunnen.
(KBP = kortste bewijspartij)
Reconstrueer de partij. Kan je dat in het minimum van zetten, dan verdien je 10 punten. Een halve zet is een zet van wit **of** zwart. B.v. bestaat de zet **1.e4 c5** uit twee halve zetten.

Bedenktijd: 15'

minimum aantal: 10 p.
afhouding: 1 p. per ½ zet.

OPGAVE 4

In 't heukske...

2+2 Sh≠15

Dit is een echte en zuivere seriehelpmat in 15 zetten. Zwart speelt een ononderbroken reeks van 15 zetten en dan pas komt wit aan de beurt, meteen met een matzet! Aan dat mat moet zwart uiteraard meewerken, anders is het niet mogelijk! En natuurlijk mag wit niet schaak gezet worden, want dat moet gepareerd worden en verliest hij zijn enige (mat)zet! En ook zwart mag zich niet in schaak zetten!

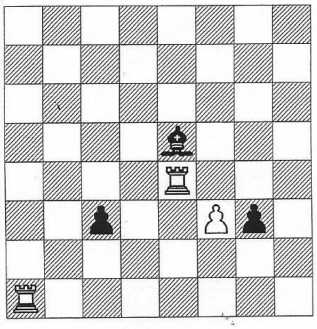
Gevraagd worden: zwarte zettenrij en witte matzet. Het kan zijn dat je niet de beste oplossing vindt, maar meer zet(ten) nodig hebt. Geef toch maar af, misschien krijg je er nog wat punten voor.

Bedenktijd : 10'

Puntentoekenning: 10 p.
Meer zetten = minder punten...

OPGAVE 5

Koningen op zwier

4+3 na herstel stand ≠ in 1

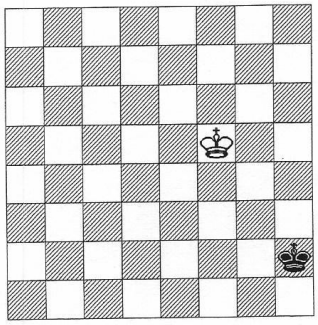
Traditioneel verdwijnt in elke FOPS één van de koningen even van het bord voor een korte uitstap. Dit keer zijn het er twee. Ze worden echter tijdig opgemerkt en onder dwangbevel weer naar hun burcht gebracht.
Plaats de beide koningen zodanig terug op het bord dat een stelling ontstaat waarin meteen mat gegeven wordt.
Waar moeten de koningen dan staan en geef zoveel mogelijk (correcte) stellingen op.
Een nieuwe positie wordt al bereikt als daarvoor slechts één koning moet worden verplaatst.

Bedenktijd : 10'

Puntentoekenning: 10 p. voor max.
1 p. per stelling minder.

OPGAVE 6

Pas de deux en deux pas

1+1 Retrograde mat

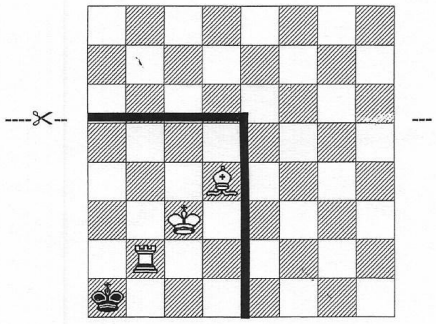
In deze stelling bereiken beide spelers een absolute remise. Maar wit stelt nu voor dat elk van de partijen één zet terugneemt. "Ik eerst", zegt wit, "want ik deed de laatste zet. En dan jij! Als jij dàn in de plaats van die zet uw slechtste zet zou hebben gedaan, dan had ik je in één zet mat kunnen geven!"
Ga dus eerst een witzet terug, nadien een zwartzet. Zet nu met zwart zodanig dat wit mat kan geven in één zet.
Een goede vraag is hoe je aan materiaal komt om mat te zetten...

Bedenktijd: 10'

Punten: volledige oplossing 10 p.
Anders: deelscore per onderdeel.

OPGAVE 7

De Hut van Oom Tom

3+1 a) diagram – mat in 3≠.
b) vervang w♖ door w♘ en nu mat in 5 zetten.

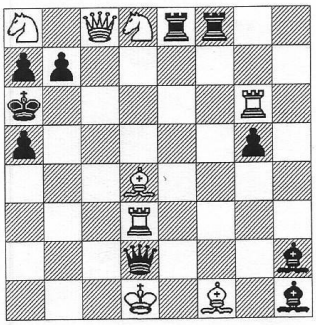
Creëer met de beide stroken papier die je kreeg een bord van vijf rijen hoog en vier breed. Zulk klein bordje bevond zich ook in de kleine hut van de zwarte slaaf Oom Tom (boek van Harriet Beecher 1852) en daar moet je het nu mee stellen voor deze opgave.

a) Wit begint en geeft de z♔ mat op zijn (wits) derde zet;
b) Wit begint weer en geeft de z♔ mat op zijn (wits) 5de zet.

Bedenktijd: 15' Punten: a) 5 punten tot en met 2de witzet;
b) 5 punten tot en met 4de witzet.

OPGAVE 8

Wilde Boerendochter!

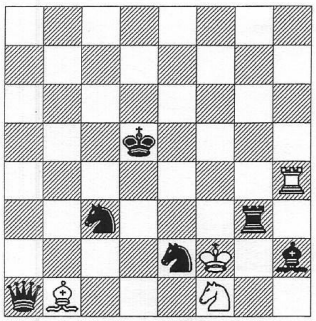
8+10 Retro 1 zet en 1‡.

Een omstreden stelling, waarin vaststaat dat Wit aan zet is! Maar in dit geval is één en ander verkeerd gelopen en heeft de zwarte dame geen klein beetje de rol van drieste boerendochter gespeeld. Zwart wordt verplicht zijn laatste zet terug te nemen, en welke zet dat ook moge zijn: na terugplaatsing van de z♕ en dekken van het schaak aan zwart kan wit aan de slag en geeft mat in één zet!
Op welk veld (of welke velden!) kan de z♕ teruggeplaatst worden, hoe dek je het schaak aan zwart en hoe geeft wit dan mat?

Bedenktijd: max. 10' Punten: 10 p. gedeeld door
x varianten = y p. per variant.

OPGAVE 10

Attila de Hun

4+6 Seriehelpmat in 6

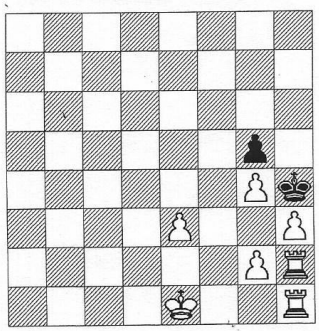
Die ene keer dat de Hunnen van Attila slaag kregen was nabij Troyes op de Catalaunische Velden in het jaar 451. Attila bouwde rond zichzelf een vesting, liet zich door zijn horden beschutten en zocht als het ware de nederlaag.

In een seriehelpmat begint zwart met een onafgebroken reeks (hier van 6 zetten), waarna wit meteen mat geeft. "Onderweg" mag wit niet in schaak komen (behalve eventueel op de laatste zwartzet), want schaak moet gedekt worden en dat stopt de reeks af. Zwart mag zichzelf ook niet in schaak zetten. De z♔ bouwt dus een hok voor zichzelf en wordt daarin matgezet in één zet. **Geef dus de zwarte zettenreeks en de ene witte matzet.**

Bedenktijd: 15' 10 punten voor een goede en volledige reeks.
Deelpunten als dat niet zo is.

OPGAVE 9

Als de drank is in de man…

7+2 mat in 3 zetten

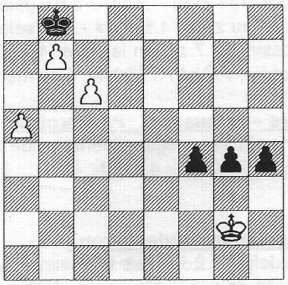
In Engeland gaat het verhaal dat dit een volslagen legale partij was tussen de gekende problemist T.R. Dawson (wit) en het al even bekende drankorgel James Mason (zwart). Dawson is aan zet en kondigt mat aan in drie zetten. Mason zag het plots ook, maar hij zag het dubbel!
Dus: **wit speelt en geeft mat in drie zetten. Geef de oplossing tot en met het mat.**

Bedenktijd: 10' 10 punten voor een goede en volledige oplossing.
Aftrek van punten als dat niet zo is…

S.K.Boris Spassky Schilde
dinsdag 31 maart 2009

25ste

FOPS

In afwachting van de uitslag...
deze zeer ernstige aangelegenheid. Wit kan winnen,
maar kan dat slechts door één zet. Welke zet is dat ?

Oplossingen

1) Branco Pavlovic "Sahovski Vjernik 1950
versie Raymond Smullian Manchester Guardian 1954

Zwart staat in een aftrekschaak (zie positie van de w♗), is dus aan zet. De aftrek kan nergens anders begonnen zijn dan van op b3, maar daar stond de w♔ in een onmogelijk dubbelschaak. Hoe anders kan dat dubbelschaak ontstaan zijn dan door een "en passant" slag? Plaats dus de w♔ op b3, een witte pion op c2, een zwarte op b4. Speel nu de zetten: 1...♗c5+ (van ergens), 2.c2-c4; b4xc3 e.p++; 3.♔xc3+. De z♔ moet dus op c3 staan. De zetten b4xc3 e.p.+; 3.♔xc3 moeten zeker in de oplossing vermeld worden.

2) I.van – voor FOPS 09

Het narrenmat wordt bereikt na 6 witte zetten en één zwarte slagzet, als volgt: 1.f3 (ook 1.f4 kan) - 2.g4 – 3.b3 (niet 1.b4??) – 4.♗a3 – 5.♗xe7 – 6.♗h4 en nu zwart 1.♕xh4≠ - Met vele verwisselingen van zetten. Een oplossing in 7 zetten is deze: 1.f3, 2.g4, 3.♘c3, 4.♘d5, 5.♘xe7, 6.♘g6(of f5), 7.♘h4 / 1.♕xh4≠. Ook met zetverwisselingen.

3) Kurt Smulders – manuscript "PAS-problemen" 1992

Een unieke (in de zin van enige, alleenstaande oplossing: 1.e4 ♘f6; 2.♕h5 ♘d5; 3.♘e2 ♘c3; 4.♕a5! ♘xb1; 5.♘c3 d5; 6.♘xb1. Verrassend!

4) Michel Meynsberghe, verdere bron?

De matzet is duidelijk: 1.♗d5≠, als tenminste zwart zelf veld b8 met een gepromoveerd stuk zal blokkeren. Geen ♕, ♖ noch ♖ of ♘ leveren die blokkering op (ofwel staat wit schaak door het stuk op b8, ofwel kan het mat door tussenplaatsing of schaak aan wit verhinderd worden. Een loper dus, maar hoe promoveren? 1...g1♗ is schaak aan wit! En welk stuk kan dat schaak ondervangen? Juist! De zwarte koning!
1.♔b8; 2.♔c8; 3.♔d7; 4.♔d6; 5.♔e5; 6.♔d4!; 7.g1♗!; 8.♗h2; 9.♔e5; 10.♔d6; 11.♔d7; 12.♔c8; 13.♔b8; 14.♔a8; 15. ♗b8 en nu 1.♗d5≠

5) ivan – voor Fops 09

Mat in één zet wordt verkregen door het plaatsen van de w♔ en de z♔ op volgende velden (eerst nr variant – dan onder a) veld w♔ – b) veld z♔ – c) matzet.

1) a: b3 – b: d3 – c: 1.Td1≠ 2) a: c4 – b: c2 – c) 1.Te2≠
3) a: d7 – b: b7 – c: 1.Tb4≠ 4) a: d7 – b: b8 – c) 1.Tb4≠
5) a: d8 – b: b8 – c: 1.♖b4≠ 6) a: e1 – b: d3 – c) 1.0-0≠!
7) a: f1 – b: h2 – c: 1.♖h4≠ 8) a: f5 – b: h4 – c: 1.Th1≠
9) a:f7 – b: h7 – c: 1.Th1(1.Th4)≠ 10) a: f7 – b: h8 – c: 1.♖h1(♖h4≠)
11) a: f8) b: h8 – c: 1.♖h1≠ 12) a: g4 – b: g2 – c: 1.♖e2≠ -
13) een mat door zwart (!): a: h1 – b: f2 – c: 1…g2≠!!

6) F. Baird – Morning Post feb. 1910

Als er geen enkel stuk op het bord staat, moet dat (of moeten die) na hernomen zetten, ook herrijzen op het bord, op het veld waar ze geslagen werden.
Terugzetten: w♔ van f5 naar g4 en z♖ herrijst op f5. Vervolgens z♖f5 naar f1 en op f5 herrijst een w♕. Nu staat alles klaar voor een nieuwe zet van zwart: 1…♖h1 en wit geeft mat door 2.♕f3≠

7) T.R. Dawson – The Problemist 1928

Op het kleine bord kan mat in 3: 1.♖b5 ♔a2; 2.♔c4 ♔a3; 3.♖a5≠.
Met w♘b2 ipv w♖ kan mat in 5 zetten met: 1.♔c2 ♔a2; 2.♗c5 ♔a1; 3.♘d3 ♔a2; 4.♘c1+ ♔a1; 5.♗d4≠.
Op 8x8 zijn er nevenoplossingen. In a) 1.Tb8(Tb7) Ka7; 2.Kc4 Ka3 3.Ta1≠! In b) 1.Kb3 Kb1 2.Le3! Ka1 3.Pc4 Kb1 4.Pa3+ Ka1 5.Ld4≠!

8) T.R. Dawson – "Fern von Alltag" 1924

Zwart biedt schaak door ♕~ naar d2, maar dat is een onregelmatige zet, want de z♔ stond al in schaak. Dus moet de z♕ terug naar haar standveld en moet ze als "pièce touchée" het schaak aan de z♔ dekken. Dat kan ze, komende van b4, dekken op b6 of d6. Dat is één mogelijkheid van de acht, die de z♕ heeft.

z♕ van:	naar:	matzet:	
b4	b6(d6)	1.♕c4(♘c7)≠	
c3	c6	1.Dxb7≠	
f4	f6(d6)	1.Te3(♘c7≠)	
e3	e6	1.Tf6≠	
a2	e6	1.♖f6≠	
b2	b6	1.♕c4≠	
g2	c6	1.♕xb7≠	
f2	f6	1.♖e3≠	10 mogelijkheden.

9) T.R. Dawson, Northern Ring 1912
De enige oplossing is hier: 1.♖g1 ♔g3; 2.♖hh1 ♔h4; 3.g3≠.
Een verleiding is: 1.0-0? Er is inderdaad een mat in drie: 1…♔g3; 2.♖f3+ ♔h3; 3.g3≠, maar de rokade is illegaal! De ♖h2 kan van nergens anders gekomen zijn dan van h1 en de huidige ♖h1 is dus de a-toren. Door het verplaatsen de betrokken stukken ♔ en/of ♖ werd de rokade bijgevolg illegaal en vervalt deze oplossing.

10) Attila Benedek, Boedapest – Nieuwkaarskaart 2008
Probleem, afkomstig van een echte Attila! Het hokje, waarin Attila zichzelf opsloot, komt als volgt tot stand. Let daarbij op de precieze volgorde van zetten, die nergens gewijzigd of verwisseld kan worden. Een prachtstukje is het:
1.♖d3; 2.♗f4; 3.♔e4; 4.♘d5; 5.♕e5; 6.♘d4 en nu 1.♘g3≠
Merk ook op dat elk zwart stuk één keer speelt. De compositie van dit ding was veel moeilijker dan het oplossen ervan.

Oplossing opgave omslag opgavenboekje
In deze serie-helpmat in 10 moet het w♘≠ geven op e3 en zal de w♔ ook helpen aan het mat. Dus 1.♘e3 moet mat zijn. Een zwart promotiestuk zal d4 blokkeren, en mag dus geen ♘ zijn (anders is het schaak aan wit),geen dame noch loper (anders ♕/♗xe3). Dus ♖..
Aan die promotie moet de z♔ meehelpen, wil de w♔ niet in schaak komen te staan. Per eerste zet moet dus de z♕ weg en haar plaats al innemen.
1.♕c6! 2.♔g2 3.♔f3 4.f1♖! 5.♖d1 6.♔e2 7.♔xd3 (zo ♖xd3? heeft zwart één zet meer nodig) **8.♔d4 9.♔d5 10.♖d4 – 1.♘e3≠**

Oplossing opgave oplossingenblaadje

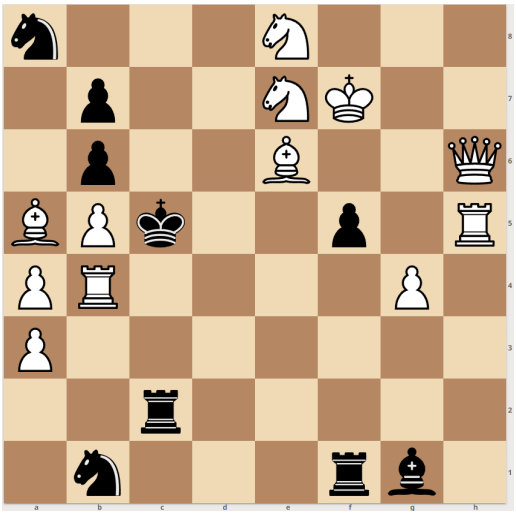
Wit wint door 1.♔g1! Zo 1…♔c7 (of 1…a7) 2/b8♕+ ♔xb8 3.a6 en zo nu 3…f3 4.♔f2 of 3…h3 4.♔h2 of 3…g3 4.♔g2. Zwart zit dan snel door zijn mogelijke pionzetten en moet …Ka7 spelen, waardoor c7 kan, of ♔c7, waardoor a7 kan.

---

iv/180209

Probleemrubriek

Laat ons beginnen met de 2 oplossingen van de editie van januari (zie p. 34 Schaakschild Digitaal nr. 3 Jan 2022)
Wie zin heeft om op te lossen, lees vooral verder op p. 18 om een mooie prijs te winnen!

2# Touw Hian Bwee *Main Post 1973 2e E.V.*

1. Ld5 dreigt mat met Dd6
In de varianten op de verdediging tegen Dd6 krijgen we telkens een andere witte matzet:

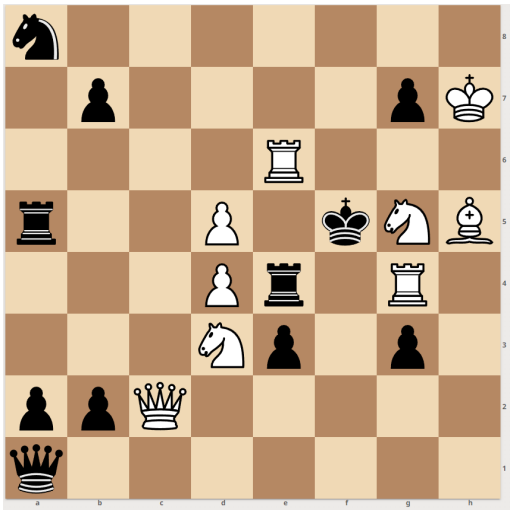
1…Tc4 2. TxTc4#

1…Lh2 2. De3#

1…fxg4 2. Lf3#

Als er in een probleemstelling goede verleidingen zijn, dan is de kans op selectie voor een oplostoernooi groot. En dat was hier het geval in Rhodos. (een verleiding lijkt een goede sleutelzet omdat er een dreiging is, maar er is telkens een weerlegging waardoor de sleutelzet niet correct is).
En in deze stelling zijn er verschillende verleidingen!

1.Df8? (dreigt 2. Pe#) maar 1…Lh2!
1.Te4? (dreigt 2.Lb4#) maar bxLa5
1.La2 of Lb3? (dreigt 2.Dd6#) maar 1…Td1!
1.Lxf5? (dreigt 2.Dd6#) maar 1…Td2!
1.Pc8? (dreigt 2.Df8#) maar 1…Td1!
1.Pd5? (dreigt 2.Df8#) maar 1…Tc4!
1.Pxf5? (dreigt 2.Df8#) maar 1…bxLa5!

2# Franz Pachl *Herdenkingstornooi Mansfield van The Problemist 1985-1987 5e E.V.*

`1.`**`Dc8`**` dreigt  2.Df8#`

`1…TxTe6  2.DxTe6#`

`1…TxTg4  2.Tg6#`

Ook hier zien we enkele verleidingen:

`1.Kxg7? (dreigt 2.Tf6#) en na 1…TxTe6 2.Pe5# of 1…TxTg4 2.Te5#, maar 1…Ta6!`

`1.De2? (dreigt 2.Lg6#) en na 1…TxTe6  2.Df3# of 1…TxTg4 2.DxTg4#, maar 1…Dh1!`

`1.Ph3? (dreigt 2.Tg5#) en na 1…TxTe6 2.Tf4# of 1…TxTg4 2.Pdf4# of 1…Te5 2.Tf4#, maar 1…Txd5!`

De tweezet met hints voor een oplossing van de januari-rubriek was van Frederick Gamage. De sleutel was een wachtzet (tempozet). Veel termen in het wereldje van de problematiek komen uit het Engels en het Duits en zijn vaak in het Nederlands enkel te omschrijven.

Voor de ingewijden heet het probleem van Gamage een “incomplete block”. In het Nederlands: een stelling waarin niet alle zetten van de tegenpartij verzwakkend zijn. De sleutelzet zorgt ervoor dat er een “block” ontstaat, waardoor wel alle zetten van de tegenpartij verzwakkend zijn. Na de sleutelzet ontstaat er dus een zetdwangstelling (tempostelling).

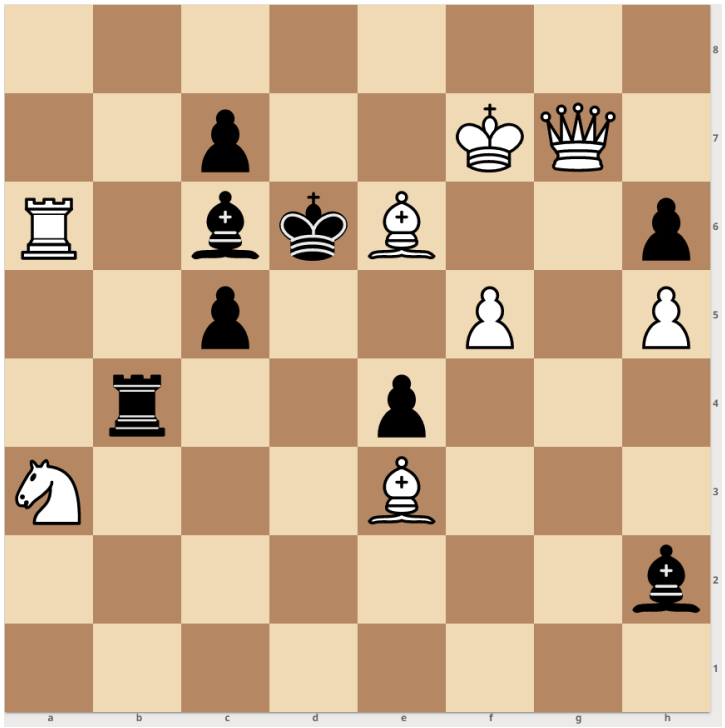
“Block” omschrijven we dus als een stelling waarin de partij aan zet in zetdwang is. “Zugzwang” is internationaal de meest gebruikte term.

Hieronder een andere tweezet, ook van een Amerikaan, nl. William Shinkman (1847-1933). Alhoewel geboren in Liberec, Tsjechië was hij samen met Sam Loyd (de puzzelkoning) de beroemdste Amerikaanse componist. Zijn bijnaam was: “The wizard of Grand Rapids” .

Een goed probleem om enkele vaak voorkomende termen toe te lichten. Het is een “block-threat”. Het is een stelling waarin alle zetten van de tegenpartij verzwakkend zijn. De sleutel is daarbij geen tempozet, maar introduceert een dreiging. Het is een zetdwangstelling met een zetdwangstelling na de sleutelzet.

Op elke zwarte zet ligt er een witte matzet klaar. Dan zou je een wachtzet verwachten, misschien met een verandering van enkele matzetten. Toch volgt op de sleutelzet een dreiging.

Met een beetje inspanning kun je die klaarliggende matzetten zelf vinden. Het zijn er niet zo veel.
Duals (alternatieve witte matzetten) worden gewoonlijk aanzien als ongewenst in een probleem, maar in in dit soort probleem zijn ze vaak onvermijdelijk, omdat er varianten zijn waarin wit zowel de dreiging als de klaarliggende matzet kan spelen.

2# (8+8)

In de diagramstelling zie je dat na 1…Lg1 wit kan kiezen uit twee matzetten: 2. Dg3 of 2. Lf4.

Voor oplossers kan dit een hint zijn, omdat wit een van beide kan wijzigen bij de keuze van zijn sleutelzet.

Componisten zullen - als het enigszins mogelijk is - duals bij de correcte oplossing vermijden.

De sleutelzet is 1. Dg1 dreigt 2. DxLh2#.

Nu zien we dat de ZK een vluchtveld cadeau krijgt: e5. De sleutelzet heet dan een vluchtveld gevende sleutelzet, wat beginnende oplossers verrast.

De sleutelzet wijzigt onvermijdelijk enkele klaarliggende matzetten. Maar na 1…Le5 kan wit noch de klaarliggende matzet, noch de dreiging spelen. We hebben dan te maken met “matverandering”, een andere matzet.

De varianten zijn:

1…Tb2 2. Pc4#
1…Le5 2. Lxc#
1…Lf4 2. LxLg#
1…Lg3 2. DxLg3#
1…LxDg1 2. Lf4# In problemen moet je niet te veel twijfelen om een offerzet als sleutel te kiezen.

1…Ke5 2. DxLh2 wordt niet als variant beschouwd omdat de dreiging DxLh2 volgt.

Falende sleutelzetten zijn die waar de WK schaak kan gezet worden, zoals 1. Kf6? Le5+! of 1. Kf8? Tb8+!

Ook schaakgevende sleutelzetten worden beschouwd als te mijden. Slechts zeer uitzonderlijk komen ze voor.
Ook falen:

1.Dc3? Td4!

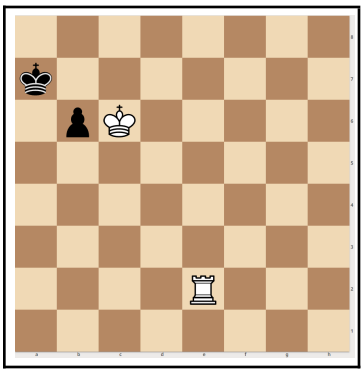
1.Df6? of 1.Dh8 1…Lg3!

1.Dg2? Le5!

1.Lc1? of 1.Ld2? of Lxh6? 1…e3!

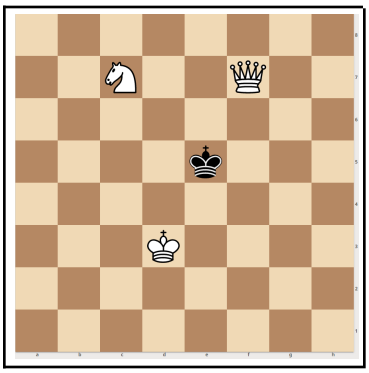
En dan nu enkele gemakkelijke driezet-opgaven ter oplossing.

1. **3#** Hermann Lehner

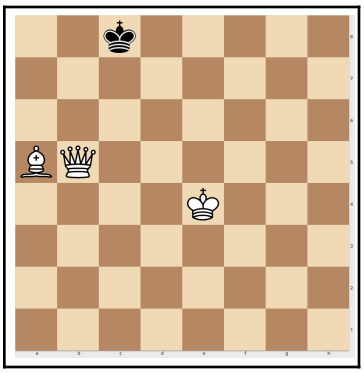
(2+2)

2. **3#** William Shinkman

(3+1)

3. **3#** William Shinkman

(3+1)

Voor alle driezetten geldt: sleutelzet opgeven en alle varianten tot en met de matzet.

Het is evident dat je geen gebruik mag maken van de computer. Je leert er niets mee bij en je bedriegt de kluit.

Graag je oplossingen tot 15 april aan edward.stoffelen@skynet.be

Op het einde van het jaar krijgt de beste oplosser een leuke prijs.

Baron Gaston

Onze huidige schaaklocatie heet niet toevallig Baron Gaston. De naam komt van een echte historische figuur: Baron Gaston van de Werve de Schilde (1867-1923). Hij was gouverneur van de provincie Antwerpen van 1912 tot aan zijn dood. Hij werd begraven in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen.

Dat hij niet de eerste de beste was, bewijzen een hele resem titels:

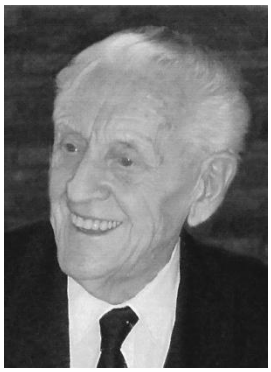
Officier Leopoldsorde, Burgerlijk Kruis 1ste Klasse 1914-1918, Burgerlijke Medaille 1ste Klasse.

Grootkruis Orde van St. Gregorius de Grote Vaticaan, Groot Officier Orde van St. Maurice en St. Lazarus Italië, Kroonorde Italië, Danebrog Orde Denemarken, Orde van de Poolster Zweden, St. Olav Orde Noorwegen en Karel III Orde Spanje, Commandeur Orde van de Witte Adelaar Servië, Orde van Leeuw en Zon Perzië, Legioen van Eer Frankrijk, Midjidji Orde Turkije en Pius Orde Vaticaan, Ridder Soevereine en Militaire Orde van Malta.

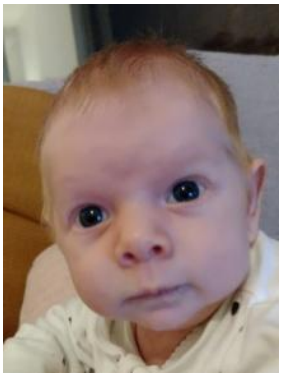
Gaston was de enige zoon van Baron Henri Van de Werve (1844-1924), die 52 jaar burgemeester was van Schilde. Deze Henri was een extravagant en excentriek man, waarover bij de oude Schildenaren heel wat vreemde verhalen de ronde deden. Hij ligt begraven in een crypte achter de Sint-Guibertuskerk van Schilde. Trouwens, de "Van de Wervelaan" is een van de belangrijkste straten in Schilde-Centrum.

Dat mijn jongste kleinkind (geboren op 29 december 2021) Gaston heet, heeft meer te maken met het feit dat mijn vader Gaston heette, dan met onze beroemde Baron. Nog een bijkomend toeval: het zoontje van mijn dochter Marie heet Gaston Dockx, en ja hoor … de vader van Michel heette ook Gaston Dockx (1923-2012). Hij was een uitstekend schaker, en speelde bij Borgerhout en Paroza, waar hij ere-voorzitter was. Nadat hij verhuisde naar woonzorgcentrum Molenheide, speelde hij ook nog even bij Boris Spassky Schilde.

Gaston Dockx

En nog een Gaston Dockx

Zijn dit allemaal voortekenen dat de kleine Gaston, achterachterkleinkind van Hendrik Baelen, ooit een degelijk schaker zal worden?

Lucas

Herinneringen aan de Internationale Jeugdschaaktoernooien

Bij deze belangrijke toernooien was ik zelf maar zijdelings betrokken, alhoewel mijn grootvader de grote stichter en organisator was. Mijn rol beperkte zich tot, af en toe, het bijvullen van de “frigo” en het opruimen van de zaal waar de toog stond. Die toog had veel te doen, en draaide soms tot in de late uurtjes. Gelukkig speelden de schakers in een andere ruimte, zodat men er niet stil hoefde te zijn.

Aan de toog: Paul Van Herck, Germaine en François De Vos, en een heel jeugdige L…

Enkele anekdotes uit die periode wil ik jullie niet onthouden.

Ik weet niet meer in welk jaar het was, maar het was een erg warme zomer. Mijn goede vriend Rudi De Vos, die zelf drie maal deelnam, en ik dachten dat de jeugdige schakers wel een frisse zwempartij op prijs zouden stellen. In die tijd werd er op “Schildestrand” nog duchtig gezwommen. We hadden bij familie en vrienden een hele resem fietsen gereserveerd, zodat we met zoveel mogelijk man op een gemakkelijke manier naar Schildestrand konden fietsen. Toen het echter zover was, bleek er zich maar één kandidaat aan te melden: de Joegoslaaf. Maar … die heeft zich de hele namiddag onder een boom met een zakschaakspelletje bezig gehouden. Van Rudi vernam ik dat het hier gaat over Ljubomir Ljubojevic, die in 1971 Fide-Grootmeester werd. In de jaren 80 behoorde hij tot de

wereldtop, zijn hoogste rating behaalde hij in 1983: 2645 elo! Wat een zakschaakspelletje onder de bomen van Schildestrand kan teweegbrengen …

Dat jonge schakers soms rare snuiters zijn blijkt ook uit de volgende gebeurtenis. Het is enkele jaren de gewoonte geweest, om na afloop van het toernooi een afscheidsbal te geven. Dit gebeurde in de turnzaal van de oude jongensschool. Dit had heel wat succes, en naar goede Vlaamse gewoonte werd er uitbundig gedronken en gedanst. Op een bepaald moment kwamen er schakers een beetje boos vragen om de muziek wat stiller te zetten, want … het stoorde hen bij het schaken!

En dan was er nog de immer aanwezige legendarische Paul Van Herck, een van de bekendste poulains van Hendrik Baelen. Ik meen zelfs dat hij nog scheidsrechter was bij een of meerdere van de toernooien. Op een avond kwam hij melden dat hij wel moest blijven “plakken” tot de zon weer opkwam, want de lichten van zijn Fiatje 600 deden het niet meer …

Dat die exotische jonge schakers uit het buitenland aantrek hadden bij de vrouwelijke jeugd van Schilde spreekt vanzelf, het waren dikwijls aandoenlijke gasten. Er zijn dan ook wel enkele prille verliefdheden geweest, maar dat potje laat ik liever gedekt, dat behoort immers tot de privé sfeer. Trouwens, de betrokken jongedames van toen, zijn nu eerbiedwaardige grootmoeders geworden. Overigens is er, bij mijn weten, geen enkele van die idylles van blijvende aard geweest…

Tegen volgende aflevering van Schaakschild hoop ik een ernstig artikel klaar te hebben over deze legendarische jeugdschaaktoernooien. Rudi heeft me al heel wat info bezorgd, ook Ward ging daarbij helpen. Mogelijk is er nog interessant materiaal te vinden bij Kristof Baelen. En ik zal zelf nog eens gaan zoeken in wat ik nog op zolder heb liggen. Het zou boeiend zijn dat we met alle elementen die we dan hebben een duidelijk en overzichtelijk artikel over deze gedenkwaardige toernooien kunnen maken.

Als voorproefje hierna nog enkele foto’s die ik nog vond van de symbolische “eerste zet”…

Lucas

Eerste Zet

Net als bij andere schaaktoernooien was het de gewoonte bij de Internationale Jeugdschaaktoernooien belangrijke figuren de symbolische “eerste zet” te laten uitvoeren. Ik vond in de fotoalbums van Hendrik Baelen enkele leuke voorbeelden.

Eerst en vooral Hendrik Baelen zelf natuurlijk, met rechts op de 1ste foto Frans De Jonghe, die bij SK Beveren speelde en scheidsrechter was bij de vroegste Internationale Jeugdschaaktoernooien. Links op de 2de foto Bruno De Jonghe, zoon van Frans.

Na Hendrik Baelen zette Pierre Van Craenenbroeck nog een tijd de toernooien verder.

Eerste zet door Gerard Heynen van SK Oude God.
Hij is in de liga Antwerpen actief geweest, ook als voorzitter. Later werd hij erelid.
Hij was jarenlang afgevaardigde van de KBSB bij de FIDE en Internationaal Scheidsrechter.

Naast hem nogmaals Frans Dejonghe.

De info over de heren Heynen en De Jonghe kreeg ik van Ward Stoffelen, waarvoor dank.

Zowel Gerard Heynen als Frans Dejonghe waren goed bevriend met Hendrik Baelen.

Ook toenmalig minister Rika De Backer was aanwezig!

Zelfs de pastoor van Schilde, E.H. De Wit, mocht er bij zijn...

Tata Steel Challengers (15/01 – 30/01)

Het was van 2015 geleden dat er nog eens een Belg meedeed bij onze noorderburen in Wijk-aan-Zee, toen met Bart Michiels in het Challenger-toernooi, maar dit jaar maakte kersvers grootmeester Daniel Dardha (nog altijd maar 16 jaar) zijn opwachting. Een gevarieerd deelnemersveld, met zoals steeds een gezonde mix van lokale helden zoals Lucas van Foreest (NED, 21 jaar, FIDE-rating 2539, broer van Jordan, de verrassende winnaar van het Masters-toernooi vorig jaar) en opkomende talenten zoals Thai Dai Van Nguyen (CZE, 20 jaar, FIDE-rating 2613) en Arjun Erigaisi (IND, 19 jaar, FIDE-rating 2632) mocht strijden voor de prestigieuze winst en bijhorende kwalificatie voor het Masters-toernooi van volgend jaar en dus de kans om het op te nemen tegen 's werelds allerbeste spelers.

Met de 9e rating op 14 deelnemers begon Daniel Dardha vol goede moed aan zijn toernooi, maar zijn ambities kregen meteen een serieuze knauw met slechts 0,5/2 tegen twee lager gerangschikte spelers in de eerste twee ronden. Halverwege kende Dardha een goede periode, met 3,5/5 van ronde 6 tem 10. Na twee nieuwe verliespartijen, wist hij zijn toernooi alsnog winnend af te sluiten door de hoger gerangschikte Max Warmerdam (NED) te verslaan met zwart, om zo te eindigen met 5,5/13.

Waar Dardha alleszins in slaagde, was de live-uitzending van zowat elke verslaggever halen tijdens zijn partij in ronde 8 tegen Polina Shuvalova (RUS, 20 jaar, FIDE-rating 2516). Op zet 20 (in een volgens de computer reeds volledig gewonnen stelling trouwens) speelt Dardha Pb5, een aanval op de zwarte dame. Maar er zat meer achter, want zwart blunderde met Db6, waarna stikmat in 2 volgt: Dxa7+ Dxa7 Pc7#! Zelden gezien in een toernooi op dit niveau, en het toont aan dat ook topspelers kunnen struikelen in dergelijke puzzel-stellingen.

De eindwinst ging naar Arjun Erigaisi. Hem zien we dus zeker volgend jaar terug in januari in een poging het vuur aan de schenen te leggen van de supergrootmeesters zoals Magnus Carlsen (die dit jaar het Masters-toernooi autoritair won, en zo zijn achtste (!!) eindoverwinning in Wijk-aan-Zee op zak stak.

Rank	Player	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	R	P
1	GM Erigaisi Arjun (2632)		½	1	½	½	½	1	1	1	1	½	1	1	1	13	10½
2	GM Nguyen, Thai Dai Van (2613)	½		1	½	½	½	½	½	½	½	½	1	1	1	13	8½
3	GM Bjerre, Jonas Buhl (2586)	0	0		1	1	½	1	½	1	½	½	1	1	½	13	8½
4	GM L'Ami, Erwin (2622)	½	½	0		1	0	½	½	1	½	1	½	½	1	13	7½
5	GM Jumabayev, Rinat (2631)	½	½	0	0		1	½	½	1	1	1	½	½	½	13	7½
6	GM Van Foreest, Lucas (2539)	½	½	½	1	0		½	½	½	1	1	0	½	½	13	7
7	IM Murzin, Volodar (2519)	0	½	0	½	½	½		½	½	1	1	½	½	1	13	7
8	GM Warmerdam, Max (2607)	0	½	½	½	½	½	½		½	0	1	½	½	1	13	6½
9	GM Ganguly, Surya Shekhar (2627)	0	½	0	0	0	½	½	½		½	½	1	1	1	13	6
10	GM Dardha, Daniel (2532)	0	½	½	½	0	0	0	1	½		1	0	½	1	13	5½
11	IM Shuvalova, Polina (2516)	½	½	½	0	0	0	0	0	½	0		1	½	1	13	4½
12	GM Maurizzi, Marc`Andria (2502)	0	0	0	½	½	1	½	½	0	1	0		½	0	13	4½
13	IM Vogel, Roven (2452)	0	0	0	½	½	½	½	½	0	½	½	½		0	13	4
14	WGM Zhu, Jiner (2478)	0	0	½	0	½	½	0	0	0	0	0	1	1		13	3½

Stijn

Bakfiets

Tussen 12 en 18 februari heb ik deelgenomen aan het “38e Open de Capelle la Grande”, een toernooi in Noord-Frankrijk, daarbij werd ik 191ste op de 341 (!) deelnemers, met 4,5 uit 9. De organisatie ging uit van de FFE (Fédération Française des Echecs).

Als promotiemateriaal stelt de Noord-Franse liga de bakfiets op de foto ter beschikking van de aangesloten leden. Deze fiets is elektrisch aangedreven.

M.i. zijn de stukken iets te groot om mee te spelen, alhoewel ik heb gezien dat veel jeugd zich rond deze bakfiets schaarde om een partijtje te spelen. Het is en blijft natuurlijk een heel leuk item.

Paul J.